■ نامه سرگشاده زیر به انضمام ۵ صفحه امضا از سوی داروسازان اصفهان به دفتر ماهنامه واصل شده است که عیناً به درج آن اقدام می‌شود (اصل امضاها در دفتر ماهنامه موجود است):

بسمه تعالی

معاونت محترم دارویی وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی

با سلام، احتراماً اینجانبان مسئولان فنی و داروسازان اصفهان و دانشجویان دانشکده داروسازی استدعا داریم به منظور اعتلای حرفه داروسازی و احیاء شخصیت علمی داروساز در داروخانه و نیز حمایت از حقوق بیماران ترتیبی اتخاذ گردد تا ساخت داروهای ترکیبی در داروخانه تنها بدست داروساز انجام پذیرد.

در رشته داروسازی دروس بسیاری به ساخت دارو، ناسازگاری مواد و زبان تخصصی به منظور استفاده از مراجع معتبر علمی دنیا، اختصاص یافته که تنها داروساز را قادر به ساخت صحیح و اصولی فرآورده می‌سازد و دخالت دیگر افراد در این زمینه زیانهای جبران ناپذیری را از دو جنبه اقتصادی و سلامت فردی متوجه بیمار می‌سازد.

آن ایام که در پهنه گیتی علم داروسازی هنوز در بدو تولد بود، ما در سرزمین خود رازی‌ها و ابن‌سیناها را پرورانده‌ایم. پس حال بایستی بکوشیم تا دخالت افراد بی صلاحیت را از حرفه خود حذف نموده و با حمایت و دلگرمی دادن و تشویق و تأمین اقتصادی داروسازان موجبات پیشرفت و ترقی علم داروسازی در ایران اسلامی فراهم گردد.

از معاونت محترم دارویی وزارت بهداشت و درمان تقاضا داریم تا با ایجاد قوانین و مقرراتی در زمینه ساخت داروهای ترکیبی موجباتی فراهم گردد که در تمامی داروخانه‌ها، داروهای ترکیبی توسط داروساز ساخته شود و در داروخانه‌هایی که تولید انبوه دارند نیز مسئول فنی مخصوص، ساخت داروهای ترکیبی را به عهده گیرد و هزینه ساخت این‌گونه فرمولاسیونها با نظارت نظام پزشکی تعیین گشته و به مسئول فنی داروخانه اختصاص یابد.

به پیوست ۵ برگ امضاء داروسازان اصفهان ضمیمه می‌باشد.

با احترام

داروسازان اصفهان

رونوشت: ۱- جناب آقای دکتر قدیری افشار ریاست محترم انجمن داروسازان ایران ۲-

ماهنامه رازی.

■ دانشجوی محترم و علاقه‌مند رشته داروسازی آقای فرزان کمالی نیا در نامه‌شان به طرح مسائل زیر پرداخته‌اند (تذکر این نکته نیز ضروری است که چاپ مطالبی ازاین دست به معنای تأیید کامل آن از سوی دست اندرکاران رازی نمی‌باشد):

موانع و مشکلات نظام آموزشی را باید بارها گفت و توضیح داد تا راه‌حل‌ها کارشناسی شود چرا که با شناخت مشکل، قدمهای اول در جهت رفع مشکل برداشته می‌شود. می‌دانیم که دانشگاهها و دانشسراهایی برای تربیت مدرس و معلم در کشور وجود دارد که سالانه عده‌ای فرهیخته برای تعلیم و تربیت جامعه تحویل اجتماع می‌دهد. این یک بعد مسئله است اما اگر در دانشکده‌های داروسازی، پزشکی و دندانپزشکی جستجو کنیم شاید استادی را پیدا نکنیم که دوره‌ای برای آموزش متعلمان گذرانده باشد. علم آموزش و پرورش و روش تعلیم و تزکیه و به زبان ساده‌تر روش تدریس، علم مهم و وسیعی است. انواع و اقسام مسایل روانی و اخلاقی و علمی وجود دارد که در امر آموزش مطرح است. وقتی به وزارت آموزش و پرورش می‌نگریم می‌بینیم آنجا به این مسائل وقع بیشتری نهاده شده در مناطق آموزش و پرورش گاه می‌بینیم که مواضعی ایجاد گردیده به اسم پژوهشگاه و معنی آن پژوهش در امر آموزش و طرح سؤال و ابتکار در تدریس و این قبیل مسایل است. ولی در بین استادان علوم پزشکی کمتر استادی را می‌بینیم که توجه جدی و دامنه‌داری بدین امر نموده باشد.

روش منفور بمباران اطلاعاتی که سالهاست مطرود وزارت آموزش و پرورش واقع شده هنوز هم بدون هیچ ملاحظه‌ای در دانشکده‌های پزشکی جاری است. معدود کارمفید که در این زمینه برای بهبود کیفی امر تدریس صورت گرفته مأموریت دادن به دانشجویان برای امر بیبلیوگرافی و این چنین تحقیقاتی است و در آخر هم پایان نامه. سالهای زیادی است که بر روی امر آموزش در مقاطع زیر دیپلم در داخل کشور تحقیق و پژوهش صورت می‌گیرد ولی این مسئله در امر آموزش علوم پزشکی معطل مانده است. خوبی کیفی کتب و روش تعلیم مقاطع زیر دیپلم صرفاً به سبب مأموریت دادن به دانش آموزان برای تحقیق درباره گوشه‌ای از درس نیست. در این کتابها انسان ماحصل سالها کار روانشناسی انسانشناسی و ... را مشاهده می‌کند تمام دروس بیدار کننده است تمام مطالب شور برنگیزند تمام صفحات جاذبند درس به متد استنطاقی تعلیم می‌شود و ذره‌ای از آن جامد نمی‌ماند. فهم طلبیده می‌شود و زیر ساختهای فکری تبیین می‌شود. در علوم بظاهر حفظی هم (چنانکه بعضی اصطلاح کرده‌اند) کار صورت می‌گیرد که از این بخش کتاب بخش دیگری تفسیر شود. اما در دانشکده‌های پزشکی چه خبر است. در آنجا وقت فکر کردن نیست گرچه دانشگاه مدعی تفکر است. البته یک انسان قویتر از آن است که به سبب سیستم غلط آموزشی از تکامل باز بماند اما این به شرطی است که انسان ارزش خود را بشناسد و نخواهد تسلیم سیستم شود. این در حالتی است که انسان تمام استعدادهای خود را بشناسد و بخواهد انسان باقی بماند ولی به صور عمومی و آماری که بررسی می‌کنیم بعضی را می‌بینیم (یا بسیاری را) که آمده‌اند مدرکی بگیرند و بروند و این صرفاً به سبب القای محیط نیست القای سیستم آموزشی نیز چنین است. البته اشکال در آموزش و پرورش

نیز وجود دارد مثلاً یک درس منظم ایجاد نکرده‌اند تا روش تعلم یا درس خواندن را به دانش آموز بیاموزد. گرچه کتابهایشان پر از دقایق لطیف برای روش درس خواندن (و درس دادن) است اما همه این ظرایف مکتوب است و در اندیشهٔ نگارندگان است و در کتب درسی دانشگاهی که بدان منظورند. این یک نقص عمده است کما اینکه عدم وجود معلم مشاور برای انتخاب رشته نقص عمده‌ای بود.

یک نقص دیگر در نظام پرورشی عدم بررسی انسان از دید روانشناسی به عنوان یک واحد برای دوره‌های پیش دانشگاهی است. انسان به اخلاق و بالتبع به اشراف بر اخلاق و روان خود بیشتر از دانستن دیفرانسیل و انتگرال و کروموزوم نیاز دارد. در همین داروسازی خودمان معلوم نشد گرایشی نمودن این رشته در کدام مرحله است. اینکه باید در این راه گام برداشت اظهر من الشّمس است ولی آیا گام برداشته می‌شود یا نه، هدفی دولت داشت که بسیار منطقی بود و هدف دین هم همین است و آن رشد متعادل همهٔ استعدادهاست. نمی‌گویم باید همین الان نظام آموزشی داروسازی اصلاح شود و می‌گویم باید حرکت در این جهت مستمر باشد و هدف حرکت است و وصول نتیجه در عهده ایزد است.

هنوز بعضی مسئولان آموزشی داروسازی متوجه اهمیت اوقات فراغت نیستند و یا از دریای روش تدریس کتابی ملاحظه نفرموده‌اند و مسئله به شکل جهل مرکب در می‌آید و این خطر است.

در دانشکده داروسازی که ام التحقیق است. یک واحد روش تحقیق وجود ندارد که کمتر کسی دنبال مطالعه در این دریا گام برداشته. بر ما فرض است که بگوییم و بر مسئول فرض است که حرکت کند حرکتی مستمر فقط همین.

و من الله توفیق. فرزان کمالی نیا
دانشجوی داروسازی

■ نامه‌ای سرگشاده از سوی جمعی از صاحبان حرف پزشکی در اعتراض به نسخه نویسی دندانپزشکان تجربی به دفتر ماهنامه واصل شده که بخشی از متن نامه را به انضمام تصویر نسخه ارسالی ملاحظه می‌فرمائید:

حضور محترم سردبیر ماهنامه علمی اجتماعی رازی جناب آقای دکتر فریدون سیامک نژاد

با سلام و درود فراوان به روح پر فتوح بنیانگزار جمهوری اسلامی ایران حضرت امام خمینی (ره) و آرزوی سلامتی و طول عمر مقام معظم رهبری.

نسخه‌ای که تصویر آن ضمیمه می‌باشد یکی از صدها هزار نسخه‌ای است که روزانه توسط به اصلاح دندانسازان و دندانپزشکان تجربی نوشته شده و روانه داروخانه ها می‌گردد. داروهای تجویز شده در این نسخه در تقسیم‌بندی دارویی جزء آن دسته از داروهایی است که منحصراً با نسخه پزشک و دندانپزشک قابل فروش و در سراسر دنیا از جوامع پیشرفته گرفته تا جوامع عقب نگه‌داشته شده احدی به غیر از پزشک و دندانپزشک حق تجویز آنها را ندارد و حتی تغییر در مقدار داروی تجویز شده نیز در گروه اخذ مجوز کتبی از ایشان می‌باشد تجویز این داروها توسط افراد غیر متخصص در امور پزشک با هر عنوان منجر به عواقب خطرناک برای بیمار و نیز تحمیل هزینه‌های سرسام آور برای جامعه و دولت می‌گردد با مد نظر قراردادن هزینه‌های بسیاری که

از بودجه بیت‌المال مسلمین صرف تحصیل دندانپزشکان گردیده است و دانشکده‌های دندانپزشکی بسیاری که تحت پوشش وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و دانشگاه آزاد اسلامی به فعالیت می‌پردازند و یا در حال تأسیس می‌باشند و بازگشت فارغ‌التحصیلان رشته دندانپزشکی خارج از کشور و تصویب و اجرای طرح پنج ساله خدمت در مناطق محروم آیا وقت آن نرسیده است که این مسئله جامعه دندانپزشکان که ۶ سال از بهترین سالهای جوانی خود را صرف کسب این علم نموده‌اند حل شود و تحولی اساسی صورت گیرد تا بتوان انتظار داشت که بیمار به نحو صحیح و با کمترین عارضه زیر نظر دندانپزشک درمان شود. آیا وقت آن نرسیده است که این به اصطلاح دندانپزشکان تجربی فقط به کار ساختن دندانهای مصنوعی بپردازند و پا را از گلیم خود فراتر ننهاده و در کار تجویز داروهایی که جذب سیستمیک دارند و صرفاً با نسخه پزشکان و دندانپزشکان قابل فروش هستند دخالت ننمایند؟

■ به قسمتهایی از نامه یکی از دانشجویان محترم که در ارتباط با پایان نامه‌های داروسازی واجد نکات قابل تأملی است عنایت بفرمایید. آقای محسن الداغی دانشجوی سال پنجم داروسازی دانشگاه علوم پزشکی تهران چنین مرقوم فرموده‌اند:

... بخش سخن نو جالب توجه می‌نماید به‌خصوص که نسخه‌ها می‌تواند جنبه آموزشی نیز داشته باشد. و از این لحاظ بر بخش بررسی نسخه‌های رسیده ارجحیت دارد. ولی بخش آشنایی با «پایان نامه داروسازی» که همانند خود پایان نامه چیز بلااستفاده‌ایست. چرا که شما بهتر می‌دانید که تحقیقاتی که به اسم پایان نامه در ایران صورت می‌گیرد جز صرف بودجه و وقت دانشجو و استاد و بدنام کردن تحقیقات نیست چرا که کاری جز تکرار مکررات و دوباره کاری و گاهی کپی برداری از پایان نامه‌های سابق نیست. و اغلب این پایان‌نامه و این عنوان دقیقاً و بطور مشابه و با گستردگی بیشتر در مجلات خارجی به چاپ رسیده (توجه تان را به عنوان و محتوای پایان‌نامه‌های حداقل همین یکسال اخیر و مقایسه این عناوین با index medicus جلب می‌کنم و حتی در مواردی به کپی‌برداری از پایان‌نامه‌های قبلی تنزل یافته (نظرتان را به پایان نامه‌های (چندین پایان نامه) با عناوین میگرن و دهها عنوان راجع به تداخل دارو با غذا و یا تزهای با عنوان بیماریهای قلبی (روماتیسم) در فلان بیمارستان تهران در فلان سال جلب می‌کنم) که واقعاً بطرز شگفت‌آوری همگی یک مطلب را بیان می‌کنند. البته تحقیق در این زمینه لازم است و چاپ دهها مقاله «هر یک از موارد یاد شده در Index medicus مؤید این نظر است ولی باور کنید این ها همگی حتی صفحه به صفحه کپی شده‌اند. آن معدود تزهایی که به نتیجه می‌رسند را می‌توان با صرف هزینه کمتر (هزینه کردن بودجه پایان نامه‌های دیگر روی تزهای جالب توجه و اختیاری کردن این واحد و قراردادن تسهیلات برای دانشجویانی که این واحد را می‌گذرانند) و کارایی بیشتر به انجام رساند. نه اینکه همه را ملزم به گذراندن چندین واحد درسی بنماییم تنها به صرف آنکه واحدی گذرانده باشند، چه با سیستم کنونی حتی این‌گونه تزها نیز بدون پیگیری بایگانی می‌شوند و دیگر هیچکس سراغی از آنها

نمی‌گیرد.

البته شمامی‌توانید با گفتن «اینطور نیست» سر و ته قضیه را هم بیاورید ولی من دانشجو (منظورم خودم تنها نیستم این نظر اکثریت دانشجویان است) و شمای مسئول بهتر می‌دانید «اینطور است».

درست برعکس مقالات تحقیقی خارجی که در انتها زمینه تحقیق را برای پیگیری طرح بطور مشخص بیان می‌کنند. ببینید این معدود تزها که در سیستم کنونی مفید فایده می‌باشد (چه به نتیجه برسد و چه نرسد) از ابتدا مشخص می‌باشد که این‌گونه‌اند و همانطوریکه گفته شد با صرف هزینه کمتر و کارایی بیشتر و کاربردی تر کردن طرح آن را به انجام رسانید پس در مقام جواب نگویید که همین کم هم غنیمت است و یا اینکه بگویید همهٔ تحقیقات به جواب نمی‌رسد و یا بگویید روح تحقیق مهم تر از اصل تحقیق است. چه خودتان بهتر می‌دانید که این همه جواب نیست و جز الفاظی دهان پر کن و شعاری چیز دیگری نیست. (تازه این وضع پایان نامه داروسازی دانشگاه تهران است که به قولی بهترین امکانات برای بهره‌وری و تحقیق را دارد).

«محسن الداغی»
دانشجوی داروسازی

با اظهار تشکر، نامه‌های این دوستان عزیز به دفتر ماهنامه واصل شد از محبت همگی آنها سپاسگزاری می‌کنیم و در صورت لزوم تدریجاً به پاسخگویی آنها و یا درج مطالبشان در صفحات پاسخ به نامه‌ها، دیدگاهها و دریچه‌ای به استعدادها خواهیم پرداخت. ضمناً به آگاهی همکاران محترم می‌رسانیم که ماهنامه‌از درج مطالب یا پاسخگویی به نامه‌های فاقد اسم و مشخصات معذور است. (البته اگر خواننده‌ای درخواست نماید که نامش محفوظ بماند قطعاً اطاعت خواهیم نمود):

یونس پناهی (دانشجوی داروسازی - تبریز)
محمدی (از طرف جمعی از دانشجویان داروسازی - مشهد)
دکتر مسعود اسرار دل (پزشک - همدان)
دکتر سیمونیان (داروساز - درگز)
دکتر باختر (داروساز - شاهین دژ)
فرزاد ولد خانی (دانشجوی داروسازی - تهران)
علی صفدری (دانشجوی پرستاری - شهر کرد)
دکتر علی حقیقت پسند (پزشک - آستانه اشرفیه)
دکتر مرتضی مساوات (داروساز - بهبهان)
دکتر محمد رضا توکلی صابری (داروساز - آمریکا)
احمد خیری (کارشناس پرستاری - بستان آباد)
دکتر نوشین شیرانی (پزشک - اهواز)
دکتر رعنا امین (دستیار رشته فیزیولوژی - تهران)
دکتر ایرج کوکبی (پزشک - تهران)
دکتر نعمت شیرزاد جویباری (داروساز - مازندران)
رامین زواری اسکویی (داروساز مشمول طرح - بانه)
رامین اکبریان (دانشجوی دامپزشکی - ارومیه)
اردلان امامیان (دانشجوی داروسازی - مشهد)
دکتر احمد دانشوری (پزشک - مشهد)
عباس اسماعیلی (دانشجوی پزشکی - اهواز)
دکتر میرحسن قاضی‌شیراز (داروساز - تهران)
مهرداد بهنام‌آرا (دانشجوی پزشکی - اصفهان)
دکتر علی خواجه‌دهی (متخصص کودکان - میانه)